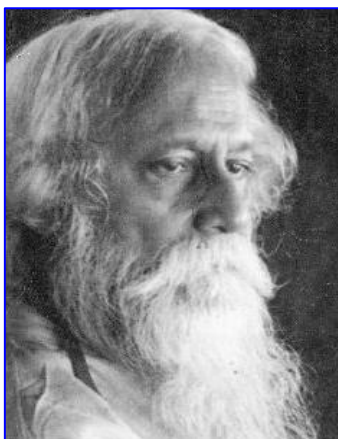

Rabíndranáth THÁKUR – miluj, aby si poznal

Úžasný zjav ľudskosti i božskosti

Keď ho v Prahe uvideli, skoro všetkým z prítomných pripadal ako Boh–otec, Mojžiš alebo apoštol. Z jeho osoby, ušľachtilej a jemnej postavy, pravidelnej tváre s tmavými mandľovými očami a bielymi vlasmi i bradou, vyžarovala orientálna kultúra hlbokoj myšlienky a jemnej poézie. Svojim krehkým lyrizmom a pokorou na každého nesmierne zapôsobil. *Iba ten dosiahne konečnú pravdu, kto vie, že celý svet je výtvorom radosti.*

Rabíndranáth Thákur (7.5.1861 – 7.8.1941), indický (bengálsky) básnik a filozof, hudobník a maliar, získal za svoju výsostne citlivú, živú a krásnu básnickú tvorbu, ktorá prehľbuje humanizmus a patriotizmus i nezlomnú vieru pre pozdvihnutie ľudstva, Nobelovu cenu za literatúru (1913). Bol lyrikom indického ducha a spôsobu myslenia, prehľbil indickú kultúru a stal sa bojovníkom za duchovnú i hospodársku modernizáciu svojej krajiny. Vo svojom rodnom bengálskom jazyku napísal asi sto zväzkov rôznych kníh, namaľoval stovky obrazov, zhudobnil niektoré svoje básne. Jedna z vlasteneckých nôt piesní sa stala indickou štátnou hymnou. Zanechal celý rad prejavov, rozhovorov, politických článkov i filozofických úvah. Pre celý svet zostane symbolom pre spojenie kultúry Východu s kultúrou Západu.

Poézia konečna i nekonečna

Vídal som i ja cez všetky trhliny celistvosť sveta; a moja báseň dnes na chválu života vzlieta. Svojou básnickou silou zapôsobil Thákur na dôslednejšie zmapovanie duchovnej podstaty človeka. Ľudské spoločenstvo chápal ako reálny vzťah lásky a univerza, ako tajomstvo jednoty nekonečnej Lásky. *Predstava Boha, ktorú v sebe človek nosí, je zázrak všetkých zázrakov.* Neoddeľoval intelektuálny a morálny pokrok od harmónie ľudského tela a jeho duše. Človeka vnímal v prírode i mimo prírodu. Spoznal, že zmyslom človeka je neustále poznávanie toho, čo skutočne naozaj existuje. Z božského princípu sveta je všetko ostatné odvodené a on je príčinou všetkého v prírode i v človeku. Svojou tvorbou a životom Thákur oslávil harmóniu ľudských zápasov s prírodou. *Ak sa pustí naša pýcha na ceste za sebauplatnením do vytvárania priehrad a nesúladov, musí byť skôr či neskôr rozdrtená na prach kolesami pravdy.* Vytrvalo ponúkal radosť z dosiahnutia nekonečného vo vnútri konečného. *Nekonečná bytosť prijala do seba tajomstvo konečnosti. A v nej, ktorá je láskou, splýva konečno s nekonečnom.*

Poznanie spravodlivosti

Thákur zvýraznil nielen možnosti náboženskej poézie a mysliteľskej hĺbky, ale aj zodpovednosť každého človeka za svoj pozemský život i osudy svojich blízkych. *Nikdy nezískame pravdivý pohľad na človeka, pokiaľ ho nebudeme milovať.* Odsúdil neplodné meditácie, úteky zo života, zneužitie náboženskej viery, neochotu brániť sa proti každému neľudskému utrpeniu a nezápasit' s nespravodlivosťou. Zahľadanie sa do svojho vnútra nesmie byť prekážkou prirodzeného rozvoja ľudských síl, schopností človeka v zápase o hlbšie poznanie a užitočnejšie pochopenie. *Človek neexistuje sám o sebe, je začlenený do vesmíru, ktorý ho obklopuje, a keď si to uvedomí, stáva sa veľkým.* Úprimne sa usiloval o spravodlivosť pre každý národ i každé vierovyznanie.

Z diela

Spomeňme na diela *Gitándžali (Obet' piesni)*, *Bithiká (Cesta)*, *Ghare bahire (Domov a svet)*, *Sádhana (Naplnenie života)* a vyberme z myšlienok mysliteľa:

© 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100

- *Porozumieť niečomu, to znamená nájsť v tom niečo, čo je naše a práve toto objavovanie seba mimo nás je to čo nás teší.*
- *Ako jedinec som úplne jedinečný, som nezrovnateľný. Ani celá tiaž vesmíru nemôže rozdrviť moju individualitu.*
- *Poznanie je pre nás vzácné, pretože nikdy nebudeme mať čas ho zavíšiť.*
- *Je ľahké byť úprimným, ak sa nehovorí celá pravda.*
- ***Ak plačeš; za slnkom, neuvidíš hviezdy.***
- *Hriech nie je jednotlivý skutok, ale postoj k životu, vybudovaný na predstave, že náš cieľ je konečný, že naše ja je vrcholnou pravdou a že my ľudia nie sme v podstate jedno, ale že každý žijeme svojim vlastným výlučným, izolovaným bytím.*
- *Jedného dňa skončí pozeranie a viečka naposledy zapadnú... Hra sveta bude pokračovať s obvyklým. hlukom a vo všetkých domoch bude plynúť čas v radoostiach i útrapách... Nič z toho, čo okolo seba vidím, nie; je ničotné, všetko mi pripadá dnes vzácné. Vzácné je i to najmenšie miestečko na tejto zemi, vzácny je i ten najneuzitočnejší tvor tohto sveta, všetko čo som nedosiahol i to, čo som získal.*
- *Nekonečná radosť sa vteľuje do nespočetných tvarov, zväzujúc pritom samú seba putom zákona, a my naplňame svoj osud tým, že postupujeme od tvarov k radosti, od zákona k láske, rozväzujúc slučku konečna a vracajúc sa späť k nekonečnu.*
- ***Dokážem milovať Boha preto, že mi dáva slobodu ho poprieť.***

Tiché vyznanie

Vytváral a sprístupňoval trvalé mosty medzi úžasnou prírodou, každým človekom a celým vesmírom. Obnovoval narušenú jednotu harmónie bohatých ľudských citov a vtipného intelektu, jemnej nábožnosti i prísnej vedy, pyšnej tvorivosti aj pokornej oddanosti. Citlivo pochopil každé zušľachtľujúce umenie ako búrlivý výraz nekončiaceho života. Všestranný Rabíndranáth Thákur naplňal naše pozemské putovanie mystériom božského ducha. Učinil si ma nekonečným, také bolo Tvoje zaľúbenie. Túto krehkú nádobu vyprázdňuješ opäť a opäť a naplňuješ vždy novým životom. Nosil si túto flautu z trstia cez hory a doliny a vdychoval si do nej večne nové melódie. Pod nesmrteľným dotykom Tvojich rúk moje malé srdce prepuká v bezmedznú radosť a prýšti z neho nevýslovná reč. Tvoje nesmierne dary mi vkladáš, hľa, len do týchto malých dlaní rúk. Veky sa mňajú a Ty stále nalievaš a stále je kde liať.

(dmj)

